

รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ประวัติและพัฒนาการ ของเครื่องแต่งกาย

ครูผู้สอน ครูปิ่นณัฏ รัตนภักดี
ครูรุ่งศักดิ์ บุญเทศ

เรื่อง ประวัติและพัฒนาการ ของเครื่องแต่งกาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

นักเรียนตอบคำถามเรื่องประวัติในการ

ออกแบบเครื่องแต่งกาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะกระบวนการ

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับ
ประวัติในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

นักเรียนมีความใฝ่เรียนรู้

กิจกรรม

“ชุดปริศนา”

กิจกรรม “ชุดปริศนา”

Blank rectangular area for step 1.

๑

Blank rectangular area for step 2.

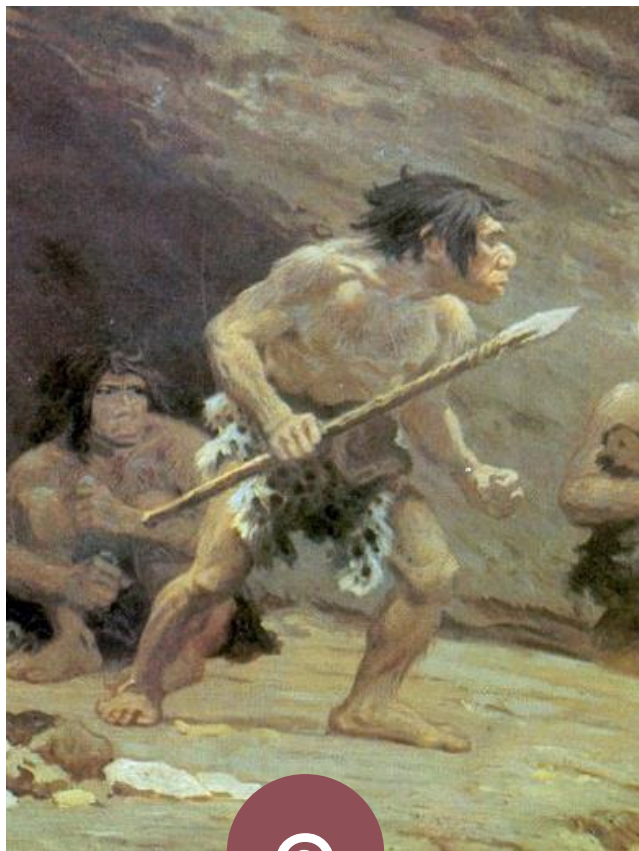
๒

Blank rectangular area for step 3.

๓

กิจกรรม “ชุดปริศนา”

๑

๒

๓

ประวัติศาสตร์

การแต่งกาย

ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

“เครื่องแต่งกาย” หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็น
เครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์
โดยสามารถค้นคว้าข้อมูลเรื่องเครื่องแต่งกายได้จากหลักฐาน
ทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ อันเป็นเครื่องช่วย
ชี้นำให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย
และสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิต
ของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย

ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

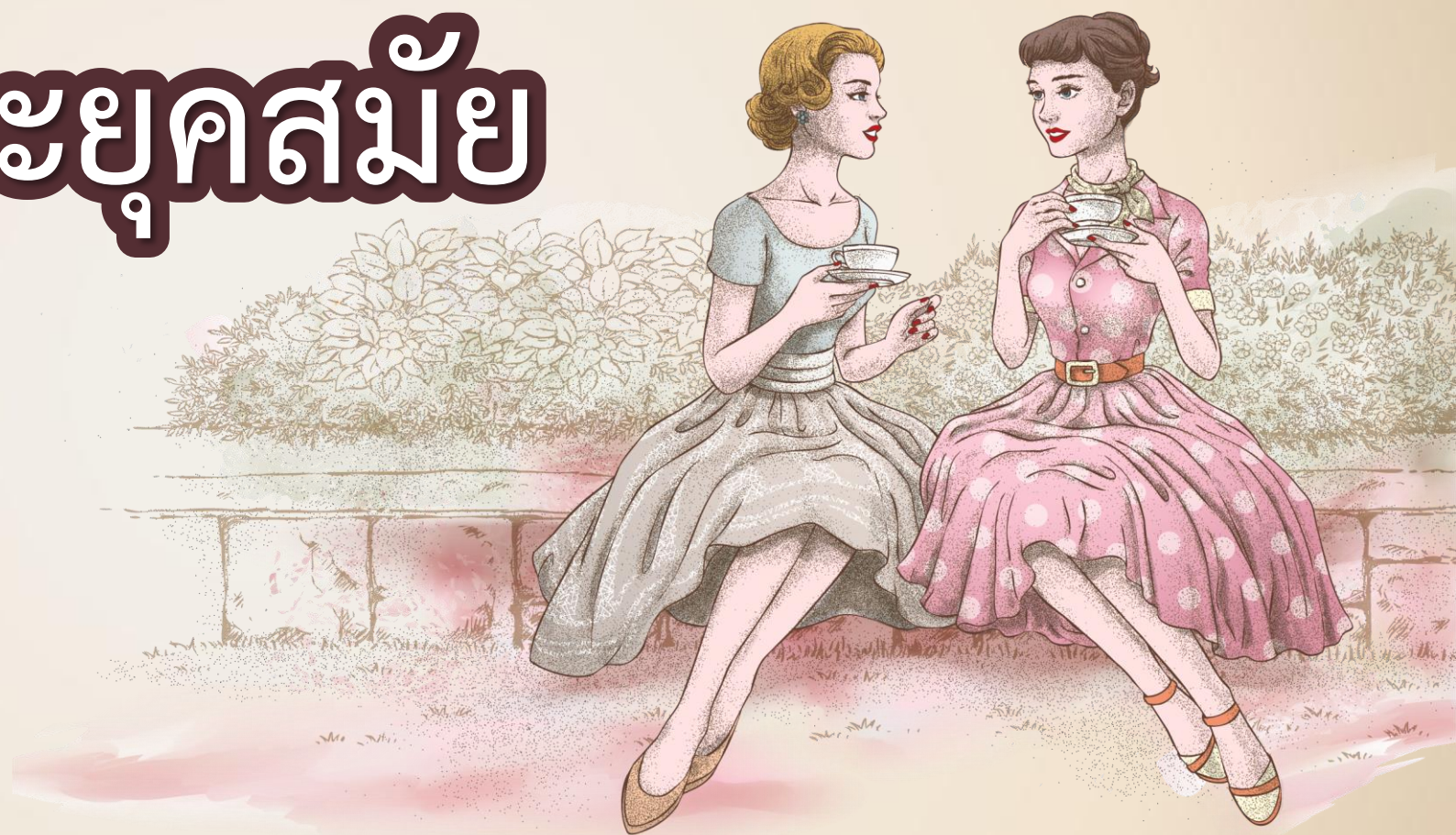
การแต่งกายของมนุษย์ที่แตกต่างกัน

- สภาพภูมิอากาศ
- สภาพงานและอาชีพของแต่ละบุคคล
- ขนบธรรมเนียมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรม
- ศาสนา
- ความต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม
- สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะของการแต่งกาย

ในแต่ละยุคสมัย

ยุคโรแมนติก

เป็นยุคสมัยหลังสงคราม ผู้คนหันมานิยมการแต่งกายแบบอังกฤษ (เรียกได้อีกอย่างว่า “แองโกลมานเนีย” “Anglomania”) ลักษณะของเครื่องแต่งกายจะมีลักษณะฟูฟ่องตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า และมีลักษณะพิเศษคือช่วงไหล่ที่ลู่ลง เอวคอด สะโพกผายออกเพื่อเน้นความเป็นสตรีเพศ รัดเอวด้วยคอร์เซ็ต กระโปรงพอง และตกแต่งด้วยเครื่องประดับหรูหรา

ยุคโรแมนติก

ยุควิกตอเรียนตอนต้น

ยุควิกตอเรียนตอนต้น (ค.ศ.1840-1870)

เครื่องแต่งกายจะมีลักษณะช่วงไหล่แคบและลู่ลง ลำตัวแคบมาก ด้วยการรัดคอร์เซ็ท กระโปรงบานพอดู ความยาวกรอมพื้น ในการที่ต้องการทำให้กระโปรงมีความบาน ในสมัยนั้นต้องใส่กระโปรงถึงหกชั้น ซึ่งเป็นปัญหาทำให้ชุดหนักเกินไป จึงมีการแก้ปัญหาโดยการใส่ส้อม (Cage Crinoline) ไว้ข้างในกระโปรง ความนิยมในการสวมใส่หมวกใหญ่ ๆ หายไป เปลี่ยนความนิยมเป็นการใส่หมวกแบบ deep bonnets เป็นหมวกปกปิดหน้า จะมองเห็นหน้าเต็มเมื่อหันหน้าเข้าหากันตรง ๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงความถ่อมตัว ลักษณะของคอเสื้อเป็นแบบโชว์อกเช็กซี (bertha neckline)

ยุควิกตอเรียนตอนต้น

ยุควิคตอเรียนตอนปลาย

ยุควิคตอเรียนตอนปลาย (ค.ศ.1870-1890)

การแต่งกายจะมีลักษณะที่เริ่มแน่นรัดส่วน แต่ปกปิดร่างกายในเวลาเดียวกัน เห็นได้ว่าช่วงบนมีลักษณะเข้ารูปมากขึ้น นิยมใช้สีเข้ม มีการเปลี่ยนแปลงจาก “สุ่ม” มาใส่ “ที่ถ่างกระโปรง” (bustle) ทำให้กระโปรงจะไม่กางรอบด้านเหมือนแบบเดิม แต่จะดันไปด้านหลังแทน ช่วงแรกเป็นแบบ soft bustle ช่วงหลังหันมานิยม hard bustle

ยุควิกตอเรียนตอนปลาย

ยุค 1910s – World War I

ยุค 1910s – World War I (ค.ศ. 1911-1919)

การแต่งกายของผู้หญิงในยุคสมัยนี้มีการผสมผสานกับแนว Military คือ คอเสื้อและปกเสื้อมีลักษณะแบบทหาร กระโปรงสั้นลง เล็กน้อย และต่อมาลักษณะของกระโปรงจะมีความแคบลง ลดการสวมใส่เครื่องประดับ การแต่งกายมุ่งเน้นการใช้งานเป็นหลัก

ยุค 1910s – World War I

ยุค 1940s

ยุค 1940s (ค.ศ.1940-1949)

เป็นช่วงยุคสมัยที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง จึงเข้าสู่สภาวะขาดแคลน ทำให้เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายถูกตัดให้เข้ากับการใช้งาน สีส้ม ๆ ไม่หลากหลาย แฟชั่นหมวกที่นิยมคือผ้าคาดกันฝุ่นเวลาทำงานช่วงกลางวัน พิ่นยาง เรียบ ๆ และทะมัดทะแมง เมื่อสงครามโลกจบได้ไม่นาน ช่วงปี 1947 Christian Dior สร้างชื่อด้วย “นิวลุค” คือ สู้ทขนาดพอดีตัว เข้าเอวคอด กับ กระโปรงบาน โดยเป็นที่ฮือฮาเนื่องจากเป็นชุดที่ใช้เนื้อผ้าอย่างสิ้นเปลือง ซึ่ง ผิดจากนโยบายการประหยัดจากในช่วงสงครามอย่างสิ้นเชิง

ยุค 1940s

ยุค 1950s

ยุค 1950s (ค.ศ.1950-1959)

เป็นช่วงสมัยที่เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้น ชนชั้นกลางและคนทั่วไปเริ่มมีเงิน วัยรุ่นมีเทรนด်แฟชั่นเป็นของตัวเอง โดยในช่วงแรกนิยมเป็น กระโปรงทรงดินสอแคบเข้ารูป และชุดที่นิยมต่อมาคือ กระโปรงบาน ความยาวคลุมเข่า ข้างในกระโปรงเสริมผ้าตาข่ายหลายชั้น เน้นทรวดทรงของสตรีบริเวณเอว

ยุค 1950s

ยุค 1960s

ยุค 1960s (ค.ศ.1960-1969)

ในช่วงต้นของยุค 60s นี้ยังนิยมแต่งชุดกระโปรงเช่นเดียวกับยุค 50s แต่เมื่อเข้าสู่ยุคปลาย (ช่วงปีค.ศ.1966) การแต่งกายก็มีความหลากหลายและแปลกใหม่ขึ้นวัยรุ่นมีความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่น และวิทยาด้านต่าง ๆ ทั้งศิลปะ ดนตรี ได้พัฒนาเศรษฐกิจให้เฟื่องฟู ซึ่งแฟชั่นในยุคนี้เรียกรวม ๆ ว่า “Mod look” ประกอบด้วย มินิสเกิร์ต หรือเดรส สีเมทัลลิก ถู่น่องหลากสี ลวดลายเรขาคณิต

ยุค 1960s

ยุค 1970s

ยุค 1970s (ค.ศ.1970-1979)

การแต่งกายในยุคนี้ เริ่มนิยมการแต่งกายที่สามารถใส่ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง (Unisex) มีการใส่มินิสเกิร์ตแล้วยังนิยมกระโปรงทรงตัว A ที่บานออกทางด้านล่างเล็กน้อยและไม่มีความพอง

นอกจากนี้ยังมีกระแสการแต่งตัวที่เกิดขึ้นในยุค 70s นี้ คือ ฮิปปี ซึ่งเป็น การแต่งตัวที่ผสมผสานความเป็น Ethnic style (พื้นเมือง) และการแต่งตัวสมัยใหม่ โดยจุดเด่นคือลายผ้าที่ดูซับซ้อน เป็นแนวตะวันออก และสีสันทึบ

ยุค 1970s

ยุค 1990s

ยุค 1990s (ค.ศ.1990-1999)

ลักษณะการแต่งกายเช่นเดียวกับปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์
การแต่งกายไทย
สมัยรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๑-๓

รัชกาลที่ ๑-๓ ระยะเวลา ๖๙ ปี (พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๙๔)

การแต่งกายของผู้หญิง : ผู้หญิงจะนุ่งผ้าจีบ ห่มสไบเฉียง ตัดผมไว้ปีกประดับ กั้นไรผมวงหน้าโค้ง หากเป็นชาวบ้านอาจ นุ่งผ้าถุงหรือโจงกระเบน สวมเสื้อรัดรูปแขนกระบอก ห่มตะเบงมาน หรือผ้าแถบคาดรัดอก แล้วห่มสไบเฉียง

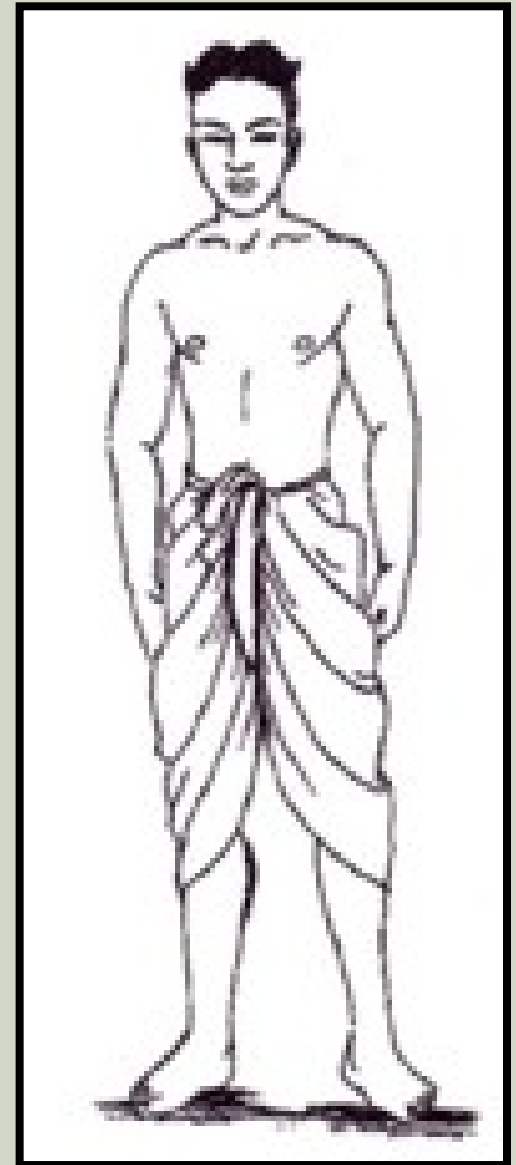
รัชกาลที่ ๑-๓

รัชกาลที่ ๑-๓

การแต่งกายของผู้ชาย :

ผู้ชายจะนุ่งผ้าม่วง โจงกระเบน
สวมเสื้อนอกคอเปิด ผ่าอก กระดุม ๕ เม็ด
แขนยาว หากเป็นชาวบ้านจะไม่สวมเสื้อ

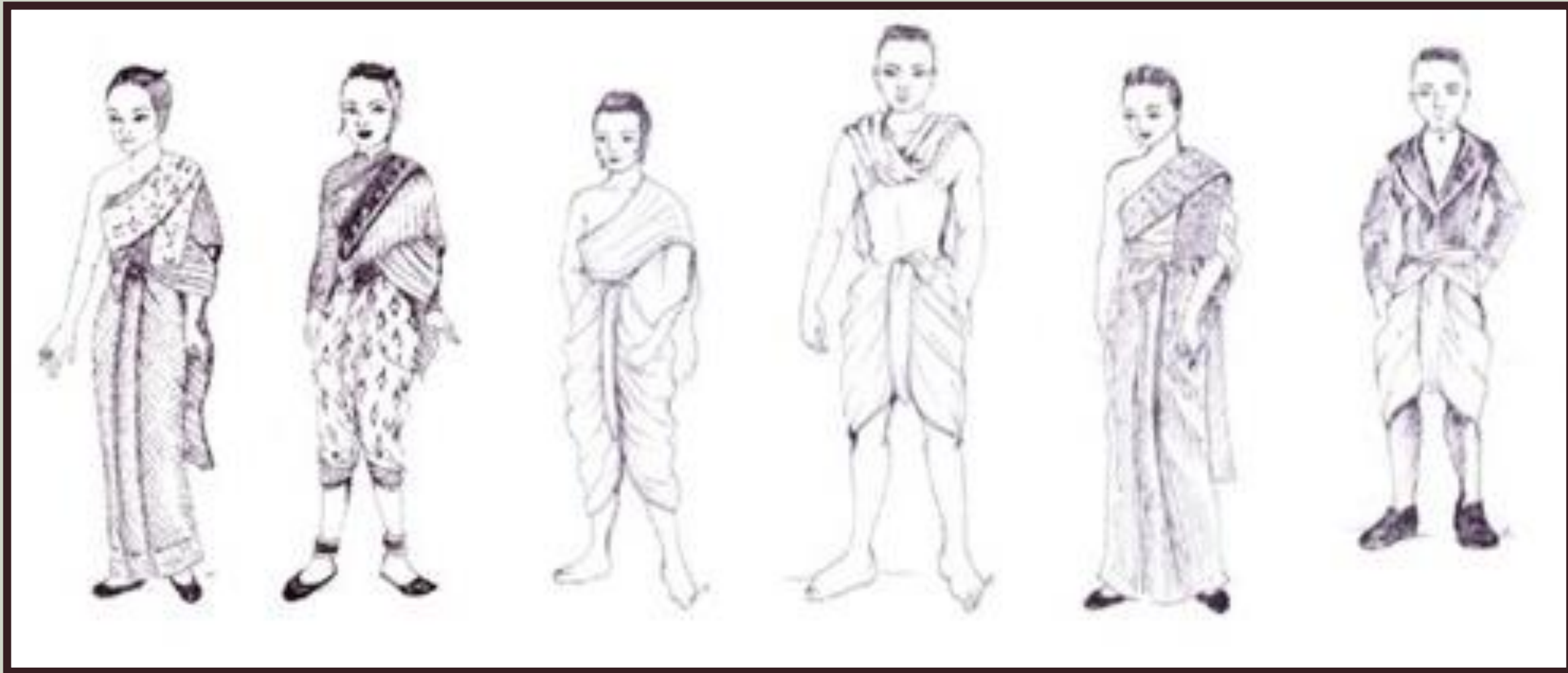
รัชกาลที่ ๔

การแต่งกายของผู้หญิง :

ผู้หญิงจะนุ่งผ้าลายโจงกระเบน หรือนุ่งผ้าจีบ
ใส่เสื้อแขนยาว ผ่าอก ปกคอตั้งเตี้ย ๆ
(เสื้อกระบอก) แล้วห่มผ้าแพรสไบจีบเฉียงทับ
บนเสื้อ ตัดผมไว้ปีกเช่นเดิม แต่ไม่ยาวประบ่า

รัชกาลที่ ๕

รัชกาลที่ ๕

สมัยรัชกาลที่ ๕ ระยะเวลา ๔๒ ปี (พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๕๓)

ในสมัยรัชกาลที่ ๕ นี้ ถือเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของคนไทย เนื่องจากรัชกาลที่ ๕ ทรงเสด็จประพาสยุโรป และมีการนำแบบอย่างการแต่งกายของชาวยุโรปกลับมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ ๕ ตอนต้น

สมัยรัชกาลที่ ๕

ตอนกลาง

สมัยรัชกาลที่ ๕

ตอนปลาย

รัชกาลที่ ๖

สมัยรัชกาลที่ ๖ ระยะเวลา ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๔๕๓-๒๔๖๘)

การแต่งกายของหญิง : ผู้หญิงเริ่มมีการนุ่งผ้าขึ้นตามพระราชนิยม สวมเสื้อแพรโปรงบาง หรือผ้าพิมพ์ดอก คอกว้างขึ้น หรือแขนเสื้อสั้นประมาณต้นแขน ไม่มีการสะพายแพร ส่วนทรงผมจะไว้ยาวเสมอต้นคอ ตัดเป็นลอน หรือเรียกว่าผมบ๊อบ มีการตัดผมด้านหลังให้โค้งเข้าหาต้นคอเล็กน้อย นิยมคาดผมด้วยผ้าหรือไข่มุก

การแต่งกายของชาย : ผู้ชายยังคงนุ่งผ้าม่วงโจงกระเบน สวมเสื้อราชประแตน แต่เริ่มมีการนุ่งกางเกงแบบชาวตะวันตกในภายหลัง แต่ประชาชนธรรมดาจะนุ่งกางเกงผ้าแพรของจีน สวมเสื้อคอกลมสีขาว (ผ้าบาง)

สมัยรัชกาลที่ ๖

รัชกาลที่ ๗

สมัยรัชกาลที่ ๗ ระยะเวลา ๙ ปี (พ.ศ.๒๔๖๘-๒๔๗๗)

การแต่งกายของหญิง : ผู้หญิงเลิกนุ่งโจงกระเบน แต่จะนุ่งเป็นผ้าซิ่นแค้เข้าสวมเสื้อทรงกระบอก ไม่มีแขน ไว้ผมสั้นตัดลอน ซึ่งจะตัดลอนมากขึ้น

การแต่งกายของชาย : ผู้ชายจะนุ่งกางเกงเป็นสีต่าง ๆ แต่ข้าราชการจะพ้าม่วงหรือสีน้ำเงิน สวมเสื้อราชประแตน สวมรองเท้ายาวและรองเท้า แต่ในปี ๒๔๗๕ มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ทำให้อารยธรรมตะวันตกมีอิทธิพลต่อการแต่งกายของคนไทยมากขึ้น ผู้ชายจึงจะมีการนุ่งกางเกงขายาวแทนการนุ่งพ้าม่วง

สมัยรัชกาลที่ ๗

รัชกาลที่ ๘

สมัยรัชกาลที่ ๘ ระยะเวลา ๑๒ ปี (พ.ศ.๒๔๗๗-๒๔๘๙)

โดยสรุปแล้วในสมัยนี้จะมีการแต่งกายที่เป็นสากลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นยุครัฐธรรมนูญ ซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กำหนดเครื่องแต่งกายออกเป็น ๓ ประเภท

๑. ใช้ในที่ชุมชน
๒. ใช้ทำงาน
๓. ใช้ตามโอกาส

ผู้หญิงจะสวมเสื้อแบบไหก็ได้ แต่ต้องคลุมไหล่ มีการนุ่งผ้าถุง แต่ต่อมาจะเริ่มนุ่งกระโปรง หรือผ้าถุงสำเร็จสวมรองเท้า สวมหมวก และเลิกกินหมาก ส่วนผู้ชายจะสวมเสื้อมีแขน คอปิดหรือจะเปิดก็ได้

สมัยรัชกาลที่ ๘

รัชกาลที่ ๙

เกิดชุดไทยพระราชนิยม ได้แก่

- ไทยเรื่อนต้น ใช้แต่งในงานที่ไม่เป็นพิธี และต้องการความสบาย เช่น ไปเที่ยว
- ไทยจิตรลดา เป็นชุดไทยพิธีกลางวัน ใช้รับประมุขต่างประเทศเป็นทางการหรืองาน สวน สนาม
- ไทยอมรินทร์ สำหรับงานเลี้ยงรับรองตอนหัวค่ำ อนุโลมไม่คาดเข็มขัดได้
- ไทยบรมพิมาน ชุดไทยพิธีตอนค่ำ คาดเข็มขัด
- ไทยจักรี คือชุดไทยสไบ
- ไทยดุสิต สำหรับงานพิธีตอนค่ำ จัดให้สะดวกสำหรับสวมสายสะพาย
- ไทยจักรพรรดิ เป็นแบบไทยแท้
- ไทยศิวาลัย เหมาะสำหรับเมื่ออากาศเย็น

ไทยเรือนต้น

ไทยจิตรลดา

ไทยอมรินทร์

ไทยบรมพิมาน

ไทยจกักรี่

ไทยจกักรพรรดิ

ไทยดุสิต

ไทยศิวัลัย

แผนผังความคิด

เรื่อง

ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

แผนผังความคิด

เรื่อง ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๕ คน ทำแผนผังความคิด (Mind Map) เรื่อง ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย เพื่อสรุปความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

แผนผังความคิด

เรื่อง

ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติศาสตร์การแต่งกาย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง Mood Board

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

